

Kommunuppföljning 2015

Sammanställning av resultat på nationell nivå från årlig undersökning av kommuners arbete med tillgänglighet och delaktighet

Innehåll

Inledning	2
Övergripande resultat.....	3
Olika förutsättningar för olika kommuner.....	3
Mål och struktur en framgångsfaktor	3
Svag resultatökning	4
Stora utvecklingsmöjligheter.....	6
Resultat per område.....	6
Arbetsmarknad	7
Utbildning.....	10
Kultur.....	11
Idrott	13
Fysisk tillgänglighet	15
Transport	18

Inledning

Myndigheten för delaktighet genomför årligen en uppföljning av hur kommuner och kollektivtrafikmyndigheter arbetar med delaktighet och tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning. Kommunuppföljningen görs på uppdrag av regeringen och är en viktig del i uppföljningen av funktionshinderspolitiken. Sveriges kommuner har ett ansvar att utifrån FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning arbeta för ökad tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning.

Denna PM ger en deskriptiv och aggregerad bild av hur kommunerna och kollektivtrafikmyndigheterna arbetar med delaktighet och tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning. Inledningsvis görs en sammanfattande beskrivning och därefter redovisas de områden som enkäterna behandlar (arbetsmarknad, fysisk tillgänglighet, idrott, kultur, utbildning och transport). Det är huvudsakligen resultaten från kommunuppföljningen 2015 som redovisas, men det görs även jämförelser med 2014 års kommunuppföljning där detta är möjligt. Ett stort antal frågor har justerats mellan 2014 års enkäter och 2015 års enkäter vilket försvårar jämförelser.

Frågorna i kommunuppföljningen har utvecklats med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som utgångspunkt. I detta arbete har FN:s Högkommissarie för mänskliga rättigheters (OHCHR) indikatorstruktur för uppföljning av mänskliga rättigheter på nationell nivå, använts. Strukturen baseras på de tre nivåerna struktur, process, och resultat.

I uppföljningen har samtliga Sveriges kommuner fått möjlighet att svara på fem enkäter som handlar om arbetsmarknad, fysisk tillgänglighet, idrott, kultur och utbildning. Landets kollektivtrafikmyndigheter har fått svara på en enkät om transport. Enkätsvaren har räknats om till poäng. Det totala antalet poäng inom respektive uppföljningsområde grundar sig på hur kommunerna och kollektivtrafikmyndigheterna har svarat i respektive enkät. Maxpoäng visar att kommunen eller kollektivtrafikmyndigheten i hög utsträckning arbetar med delaktighet och tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning.¹

Det är frivilligt för kommunerna och kollektivtrafikmyndigheterna att delta i uppföljningen. År 2015 valde 65-72 procent av kommunerna, beroende på uppföljningsområde, att svara på enkäterna och 18 av de 21 regionala kollektivtrafikmyndigheterna svarade på enkäten om transport. Eftersom alla

¹ Läs mer om undersökningens genomförande, poängsättningen med mera på www.mfd.se/kommunuppfoljning/. Där finns även resultat på kommunnivå och möjlighet att göra kommunjämförelser.

kommuner inte har deltagit bör tolkningar på nationell nivå göras med viss försiktighet.

Övergripande resultat

Alla kommuner har ett ansvar att arbeta för ökad tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning.

Bland de kommuner som deltar i Myndigheten för delaktighets kommunuppföljning finns exempel på kommuner som utifrån uppföljningen kommit långt fram i arbetet för ökad tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning. Trots att det saknas uppföljning av utfallet på individnivå kan detta förväntas öka förutsättningarna för förbättrade levnadsvillkor och ökad delaktighet för personer med funktionsnedsättning.

Olika förutsättningar för olika kommuner

Förutsättningarna för kommunerna att arbeta med att öka tillgängligheten och delaktigheten för personer med funktionsnedsättning ser olika ut beroende på exempelvis kommunens storlek, folkmängd eller geografiska läge. Andra avgörande faktorer kan vara om frågorna drivs av kommunens politiska ledning och om det finns kompetens för arbetet inom kommunen.

En metod för att beakta kommuners olika förutsättningar är att analysera resultaten utifrån Sveriges Kommuner och Landstings (SKL) kommuntypindelning. Indelningen utgår ifrån tio olika kommuntyper som exempelvis storstäder, glesbygdskommuner och pendlingskommuner.

Uppföljningen visar att det finns tydliga skillnader mellan olika kommuntyper. Inom alla områden som följts upp år 2015 har kommuntyperna storstäder och större städer högre resultat än övriga kommuntyper. En förklaring till detta kan vara att storstadskommuner samt större kommuner generellt har höga poäng på indikatorer som tyder på att kommunen har en tydlig organisation och styrning.

Mål och struktur en framgångsfaktor

Att ha mätbara mål, aktuella handlingsplaner samt styrdokument som inkluderar tillgänglighet och delaktighet är indikatorer på att kommuner har en tydlig organisation och struktur för arbetet. Att ha detta är en framgångsfaktor. I flera områden i uppföljningen finns ett samband mellan arbetet på denna nivå och höga resultat när det gäller att genomföra aktiviteter för ökad tillgänglighet och delaktighet. Det kan exempelvis handla om att inventera verksamheter, genomföra kompetenshögjande aktiviteter eller villkora olika former av bidrag.

Myndigheten för delaktighet

I 2015 års uppföljning bekräftas resultat från 2014 som visar att arbetet med tillgänglighet och delaktighet för elever med funktionsnedsättning ger goda resultat även bland det totala elevunderlaget. De kommuner som på något sätt använder FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning i sitt arbete eller som har mätbara mål för ökad tillgänglighet och delaktighet i skolan har i genomsnitt högre genomsnittliga meritvärden och en större andel elever som nått kunskapskraven i alla ämnen i årskurs 9.

Svag resultatökning

Resultaten från 2015 visar generellt att de deltagande kommunerna utvecklat sitt arbete för ökad tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning jämfört med 2014. Utvecklingen är dock svag och skiljer sig åt för olika områden och indikatorer. I Tabell 1 nedan redovisas svarande kommuners genomsnittspoäng för jämförbara indikatorer 2014 och 2015. Resultaten visar ett genomsnittspoängen ökat med 1 poäng inom områdena arbetsmarknad, kultur och transport medan snittspoängen för fysisk tillgänglighet, idrott och utbildningen är densamma som 2014.

Tabell 1: Antal poäng av maxpoäng, svarande kommuners genomsnitt för jämförbara indikatorer 2014 och 2015

Enkät	Genomsnittspoäng 2014	Genomsnittspoäng 2015
Arbetsmarknad	8	9
Fysisk tillgänglighet	16	16
Idrott	9	9
Kultur	8	9
Utbildning	15	15
Transport	11	12

I vilken utsträckning kommunen arbetar för att öka delaktigheten skiljer sig mellan olika delar av den kommunala verksamheten.

Kommunernas arbete inom de olika områdena påverkar tillsammans individens förutsättningar för delaktighet. Exempelvis är det en förutsättning att den kommunala

Myndigheten för delaktighet

busshållplatsen är tillgänglig för att individen ska kunna ta sig till ett arbete eller en kulturaktivitet.

Resultaten från 2015 års uppföljning bekräftar tidigare resultat som visar att kommunerna kommit olika långt i arbetet för ökad tillgänglighet och delaktighet beroende på område. Detta är synligt både på övergripande nivå samt inom enskilda kommuner där ett område kan ha betydligt högre resultat än andra. Resultaten indikerar att funktionshindersfrågorna ofta är isolerade inom olika delar av kommunerna och att många kommuner skulle kunna ta ett mer samlat grepp kring detta arbete.

Ett fåtal enkätfrågor är ställda på liknande sätt i samtliga kommunenkäter. Det handlar om andelen kommuner som på något sätt använder FN-konventionen i sitt arbete, samråder med funktionshindersorganisationer samt kommuner som har mätbara mål för ökad tillgänglighet och delaktighet. En sammanställning av resultaten finns nedan i Tabell 2.

Det är relativt ovanligt att ha mätbara mål för arbetet med ökad tillgänglighet och delaktighet. Endast 18 procent har sådana mål för idrottsområdet. Vanligast är att ha mätbara mål gällande ökad fysisk tillgänglighet vilket 42 procent av kommunerna har. Det är också tydligt att många kommuner saknar ett aktivt samråd med funktionshindersorganisationer. Inom arbetsmarknadsområdet fattar endast 19 procent av kommunerna ibland eller oftast beslut baserat på samråd.

Tabell 2: Andel (procent) av maxpoäng, genomsnittet för jämförbara indikatorer i samtliga kommunenkäter 2015

Enkät	Andel kommuner som på något sätt använder FN-konventionen	Andel kommuner som ibland eller oftast fattar beslut baserat på samråd med funktionshindersorganisationer	Andel kommuner som har mätbara mål för arbetet med ökad tillgänglighet och delaktighet
Kultur	75	53	24
Utbildning	72	34	23
Fysisk tillgänglighet	63	61	42
Arbetsmarknad	62	19	*

Enkät	Andel kommuner som på något sätt använder FN-konventionen	Andel kommuner som ibland eller oftast fattar beslut baserat på samråd med funktionshindersorganisationer	Andel kommuner som har mätbara mål för arbetet med ökad tillgänglighet och delaktighet
Idrott	62	56	18

* I enkäten om arbetsmarknad ställs inte frågan om mätbara mål.

Stora utvecklingsmöjligheter

Bland de kommuner som deltar i Myndigheten för delaktighets kommunuppföljning finns exempel på kommuner som utifrån uppföljningen kommit långt fram i arbetet för ökad tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning. Även om det saknas uppföljning av utfallet av arbetet på individnivå i kommunerna ökar det förutsättningarna för förbättrade levnadsvillkor och ökad delaktighet för personer med funktionsnedsättning.

Generellt sett finns dock en stor utvecklingspotential bland kommunerna.

Kommunerna har exempelvis en viktig roll som arbetsgivare. I november 2014 var 704 100 personer månadsavlönade i kommunerna enligt Sveriges Kommuner och Landsting (SKL). I årets uppföljning hade dock endast 40 procent av de kommuner som använder digitala ansökningsformulär vid rekryteringsprocesser säkerställt att formulären var tillgängliga för alla, inklusive personer med funktionsnedsättning. Ytterligare 45 procent av kommunerna angav att de inte visste om de säkerställt detta vilket visar på att det i många kommuner behövs ökad kunskap kring frågan om tillgängliga rekryteringsprocesser.

En annan förbättringsmöjlighet finns inom kulturområdet där endast 57 procent av kommunerna på något sätt informerar om möjligheterna till kulturaktiviteter för personer med funktionsnedsättning. Genom att informera om tillgängligheten i kulturaktiviteter samt informera om eventuella särskilda aktiviteter riktade till personer med funktionsnedsättning ökar möjligheterna för personer med funktionsnedsättning att delta i kulturlivet.

Resultat per område

Nedan redovisas resultat på nationellnivå för områdena arbetsmarknad, utbildning, kultur, idrott, fysisk tillgänglighet och transport. Ett urval indikatorer för respektive område presenteras.

Under varje områdesrubrik presenteras resultaten uppdelat på tre indikatorsnivåer som belyser olika delar av kommunernas arbete, *strukturnivå* (organisation/styrning, styrmedel), *processnivå* (främjande åtgärder, tillgänglig fysisk miljö och verksamhet) samt *resultatnivå* (resultatmåttn).

Strukturella indikatorer kan vara att kommunen har mätbara mål, aktuella handlingsplaner och styrdokument. *Processnivån* handlar om vad kommunen gör för att förbättra tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning, som till exempel inventeringar, kompetenshöjande insatser eller samråd. *Resultatnivån* visar utfallet av de ansträngningar som gjorts av kommunen, till exempel om kommunhuset är tillgängligt för alla.

Arbetsmarknad

Arbete eller meningsfull sysselsättning är en av de viktigaste faktorerna för att kunna vara delaktig i samhället. Kommunen har ett särskilt ansvar som arbetsgivare för att öka delaktigheten och tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning inom detta område.

Den genomsnittliga poängen för de medverkande kommunerna inom arbetsmarknadsområdet 2015 var 15 poäng av totalt 45. En ökning med 1 poäng jämfört med 2014. Genomsnittspoängen varierade något beroende på kommuntyp. Variationen var dock relativt låg och de flesta kommuner hade 12-17 poäng, med undantag från storstäderna som hade 23 poäng.

Ett visst samband mellan höga strukturpoäng och höga process- och resultatpoäng gick även att se. Särskilt tydligt var det att kommuner som använde FN:s konvention och hade mätbara mål kommit längre i sina processer för att öka tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning på arbetsmarknaden.

Arbetsmarknad - organisation/styrning, styrmedel

- 62 procent av Sveriges kommuner använder i någon form FN:s konvention i arbetet med att öka möjligheterna för personer med funktionsnedsättning att delta i arbetslivet på lika villkor. Det är en ökning med 2 procentenheter jämfört med 2014.
 - 39 procent använder konventionen i de politiskt antagna styrdokument.
 - 18 procent använder den i förvaltningars verksamhetsplaner.
 - 10 procent använder den samband med kompetensutveckling.
 - 9 procent använder den i formulerade mål.

- 13 procent uppger att de använder konventionen på annat sätt.
- 58 procent (65 procent 2014) av kommunerna har på något sätt uppsatta mål för att öka möjligheterna för personer med funktionsnedsättning att delta i arbetslivet på lika villkor.
 - 46 procent har mål som är inkluderade i kommunens övergripande mål för arbetsmarknaden.
 - 20 procent har konkreta mål för att öka andelen personer med funktionsnedsättning som är anställda inom kommunen.
 - 17 procent har mål som är relaterade till att påverka privata arbetsgivare att anställa personer med funktionsnedsättning.
- 4 procent (3 procent 2014) av kommunerna har särskilt riktade skrivningar om tillgänglighet för anställda med funktionsnedsättning i kommunens arbetsmiljöpolicy.
 - 60 procent har generella skrivningar i sin arbetsmiljöpolicy där bland annat tillgänglighet för anställda med funktionsnedsättning omfattas (46 procent 2014).
 - 21 procent säger uttryckligen att deras arbetsmiljöpolicy inte inkluderar tillgänglighet för anställda med funktionsnedsättning (20 procent 2014).

Arbetsmarknad – främjande åtgärder, tillgänglig fysisk miljö och verksamheter, inflytande

- 43 procent av kommunerna har på någon central nivå i kommunen tagit beslut för att öka möjligheterna för personer med funktionsnedsättning att bli anställda i kommunen.
 - 28 procent har tagit beslut i kommunstyrelsen.
 - 28 procent har tagit beslut i kommunfullmäktige.
 - 18 procent har tagit beslut i någon av kommunens nämnder.
 - 19 procent har tagit beslut på den förvaltning som ansvarar för kommunens anställda.
 - 10 procent av kommunerna har tagit ett sådant beslut på alla dessa centrala nivåer.

Myndigheten för delaktighet

- 52 procent av kommunerna uppger att de prioriterar unga personer med funktionsnedsättning vid fördelning av sommarjobb. En ökning med 9 procentenheter jämfört med 2014.
- Mellan 8 procent och 17 procent (beroende på verksamhetsområde) av kommunerna prioriterar personer med funktionsnedsättning vid fördelning av praktikplatser.
- Runt hälften av kommunerna har genomfört kompetenshöjande insatser de senaste 4 åren med personalavdelningen och chefer för att öka kunskapen om hur möjligheterna för personer med funktionsnedsättning att delta i arbetslivet på lika villkor kan förbättras. Runt en fjärdedel av kommunerna har genomfört motsvarande insatser mot politiker och privata arbetsgivare de senaste 4 åren.
- 51 procent (48 procent 2014) av kommunerna säkerställer på något sätt tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning vid anställningsintervjuer till kommunens verksamheter.
 - 28 procent har rutiner för att anställningsintervjuer ska ske i fysiskt tillgängliga lokaler.
 - 14 procent har rutiner för att ordna teckenspråkstolk vid behov och 22 procent säkerställer tillgängligheten på något annat sätt.
- 92 procent av kommunerna använder digitala ansökningsformulär vid rekryteringsprocesserna, men bara 40 procent av dem har till fullo eller delvis säkerställt att de är tillgängliga för personer med funktionsnedsättning. Här syns dock en klar förbättring jämfört med 2014 då 82 procent använde digitala formulär och endast 23 procent av dem säkerställde att de var tillgängliga för personer med funktionsnedsättning.
- Det råder stor oklarhet huruvida kommunerna ställer krav på tillgänglighet vid upphandlingar av IT-systemen som används på kommunens förvaltningar.
 - 58-68 procent känner inte till om sådana krav ställts vid upphandling av intranät, diariesystem eller tidsrapporteringsystem.
 - 20 procent ställer krav när det gäller upphandling av intranät.
 - 8 procent ställer krav vid upphandling av diariesystem.
 - 6 procent vid upphandling av tidsrapporteringsystem.
- 4 procent av kommunerna fattar oftast beslut som berör arbetsmarknaden i samråd med funktionshindersonsorganisationer. 15 procent gör det ibland. 23

procent av kommunerna samråder inte alls med funktionshindersorganisationer. Andelen som samråder oftast eller ibland med funktionshindersorganisationer har ökat 4 procentenheter sedan 2014.

Arbetsmarknad - resultatmått

- 36 procent av kommunerna uppger att det i flera fall de senaste tre åren erbjudits anställning till personer med funktionsnedsättningar efter att de genomfört praktik hos kommunen. För 38 procent av kommunerna har det hänt i enstaka fall. Detta är en svag ökning jämfört med 2014 då 35 procent svarade i flera fall och 33 i enstaka fall.

Utbildning

Utbildning skapar förutsättningar för människors framtid och liv. När utbildningen fungerar bra förbättras förutsättningarna för delaktighet på arbetsmarknaden och i övriga livet.

Den genomsnittliga poängen för de medverkande kommunerna 2015 var 24 poäng av totalt 48. Jämfört med 2014 var den genomsnittliga andelen poäng något lägre i år, 50 procent 2015 jämfört med 55 procent 2014. Genomsnittspoängen varierade något beroende på kommuntyp. Variationen var dock inte större än att den rörde sig inom intervallet 20-30 poäng där storstäder och större städer hamnade högst. Undersökningen visade även ett samband mellan höga strukturpoäng och höga processpoäng och i viss mån även höga resultatpoäng.

Utbildning – organisation/styrning, styrmedel

- 72 procent av kommunerna använder i någon form FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning i arbetet med att öka tillgängligheten och delaktigheten i kommunens grundskoleverksamheter. Det är 3 procentenheter lägre än 2014.
 - 41 procent använder konventionen i de politiskt antagna styrdokument.
 - 22 procent använder den i förvaltningars verksamhetsplaner.
 - 21 procent använder den i formulerade mål.
 - 19 procent använder den i samband med kompetensutveckling.
 - 20 procent uppger att de använder konventionen på annat sätt.
- 23 procent (24 procent 2014) av kommunerna har mätbara mål för att öka tillgängligheten och delaktigheten i kommunens grundskoleverksamheter.

Myndigheten för delaktighet

- 72 procent av dessa kommuner uppger att målen är förankrade antingen i kommunstyrelsen eller i kommunfullmäktige.
 - 79 procent av dessa kommuner följer upp arbetet mot målen.
 - 6 procent av dessa kommuner har ännu inte följt upp målen då de nyligen är antagna.
- 57 procent av kommunerna har styrdokument som innehåller strategier för ökad tillgänglighet och delaktighet för elever med funktionsnedsättning i grundskolan. Det är 8 procentenheter lägre än 2014.

Utbildning – främjande åtgärder, tillgänglig fysisk miljö och verksamheter, inflytande

- 53 procent av kommunerna har avsatta medel för att förbättra den fysiska tillgängligheten i kommunens grundskoleverksamheter, det är 8 procentenheter lägre än 2014.
- 62 procent (63 procent 2014) av kommunerna ställer krav på tillgänglighet och användbarhet vid upphandlingar som berör kommunens grundskoleverksamheter.
- Utbildningar för att öka kompetensen kring tillgänglighet och delaktighet inom skolområdet de senaste 5 åren har genomförts i följande utsträckning: 17 procent genomför det för politiker, 28 procent för tjänstemän, 44 procent för rektorer och 40 procent för lärare.
- 7 procent (6 procent 2014) av kommunerna fattar oftast beslut som berör tillgänglighet och delaktighet i samråd med funktionshindersorganisationer. 27 procent gör det ibland. 13 procent av kommunerna samråder inte alls med funktionshindersorganisationer.

Utbildning - resultatmätt

- 49 procent av grundskoleverksamheternas digitala lär- och dialogplattformar är tillgängliga för alla användare, inklusive elever, lärare och vårdnadshavare med funktionsnedsättning.

Kultur

Alla människor har rätt att delta i kulturlivet som utövare och besökare. Genom att bland annat öka lokalers tillgänglighet, utbilda kulturledare och informera om tillgängligheten i kulturverksamheter ökar möjligheten till delaktighet.

Den genomsnittliga poängen för de medverkande kommunerna 2015 var 13 poäng av totalt 39. Jämfört med 2014 är andelen genomsnittlig poäng av totalpoängen i princip

densamma. Genomsnittspoängen skiljer sig åt något beroende på kommuntyp. Variationen är dock inte större än att den rör sig inom intervallet 9-17 poäng, med undantag av storstadskommunerna som landar på 26 poäng. Undersökningen visar även att det finns ett visst samband mellan höga strukturpoäng och höga processpoäng. Tydligast är att de kommuner som använder FN:s konvention och de kommuner som har mätbara mål har kommit längre i sina processer för att öka tillgängligheten och delaktigheten för personer med funktionsnedsättning inom kulturområdet.

Kultur – organisation/styrning, styrmedel

- 75 procent av kommunerna använder i någon form FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning i arbetet med att öka tillgängligheten och delaktigheten till kultur för personer med funktionsnedsättning. Det är en ökning med 5 procentenheter jämfört med 2014.
 - 50 procent använder konventionen i de politiskt antagna styrdokument.
 - 33 procent använder den i förvaltningars verksamhetsplaner.
 - 21 procent använder den i formulerade målen.
 - 11 procent använder den i samband med kompetensutveckling.
 - 13 procent uppger att de använder konventionen på annat sätt.
- 24 procent av kommunerna har mätbara mål för att öka tillgängligheten och delaktigheten till kultur för personer med funktionsnedsättning. Det är en klar förbättring jämfört med förra året då 16 procent hade mätbara mål.
 - 84 procent (90 procent 2014) av dessa kommuner uppger att målen är förankrade antingen i kommunstyrelsen eller i kommunfullmäktige.
 - 71 procent av dessa kommuner följer upp arbetet mot målen.
 - 14 procent av dessa kommuner har inte hunnit följa upp målen då de nyligen är antagna.
- För 54 procent av kommunerna inkluderar kommunens styrdokument inom kulturområdet strategier för ökad tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning. Det är en ökning med 4 procentenheter jämfört med 2014.

Myndigheten för delaktighet

Kultur – främjande åtgärder, tillgänglig fysisk miljö och verksamheter, inflytande

- 9 procent ställer krav på tillgänglighet och delaktighet vid bidragsgivning till kulturföreningar, inklusive studieförbund i samtliga ordinarie bidrag. 25 procent gör det vid enstaka ordinarie bidrag.
- 23 procent har delat ut medel utöver den ordinarie bidragsgivningen till kulturföreningar, inklusive studieförbund, för att öka tillgängligheten och delaktigheten för personer med funktionsnedsättning under 2014. 24 procent har gjort det under perioden 2011-2013.
- 4-20 procent av kommunerna har genomfört utbildningar för att öka kompetensen kring tillgänglighet och delaktighet till kultur för personer med funktionsnedsättning under de senaste 4 åren. Vanligast med sådana utbildningar är det för bibliotekarier (20 procent). Ovanligast är det för ledare inom kulturföreningar (4 procent). Detta är en lägre andel jämfört med 2014 års kommunuppföljning då mellan 7- 35 procent av kommunerna hade genomfört utbildningar för att öka kompetensen kring tillgänglighet och delaktighet till kultur för personer med funktionsnedsättning för olika aktörer under de senaste 4 åren.
- 28 procent av kommunerna fattar oftast beslut som berör tillgänglighet och delaktighet till kultur i samråd med funktionshindersorganisationer. 25 procent gör det ibland. 10 procent av kommunerna samråder inte alls med funktionshindersorganisationer kring dessa frågor.

Kultur - resultatmått

- En stor andel av de lokaler och anläggningar som ägs av kommunerna är enligt dem själva fysiskt tillgängliga till fullt eller i hög utsträckning och ligger på en oförändrad nivå jämfört med 2014.

Idrott

Alla människor har rätt att delta i idrottslivet som utövare och besökare. Genom att bland annat öka anläggningars tillgänglighet, utbilda idrottsledare och informera om tillgängligheten i idrottsverksamheter ökar möjligheten till delaktighet för alla, särskilt personer med funktionsnedsättning.

Den genomsnittliga poängen för de medverkande kommunerna 2015 var 13 poäng av totalt 39, samma som för 2014. Genomsnittspoängen skiljer sig dock åt något beroende på kommutyp. Variationen rör sig inom intervallet 8-14 poäng, med undantag av de större städerna som ligger på 19 poäng och storstäderna som ligger på 21. Undersökningen visar ett visst samband mellan höga strukturpoäng och höga

processpoäng samt mellan höga processpoäng och höga resultatpoäng. Tydligast är att de kommuner som använder FN:s konvention och har mätbara mål har kommit längre i sina processer för att öka tillgängligheten och delaktigheten till idrott.

Idrott – organisation/styrning, styrmedel

- 62 procent av kommunerna använder i någon form FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning i arbetet med att öka tillgängligheten och delaktigheten till idrott. Det är en minskning med 2 procentenheter jämfört med 2014.
 - 41 procent använder konventionen i de politiskt antagna styrdokumenterna.
 - 24 procent använder den i förvaltningars verksamhetsplaner.
 - 15 procent använder den i formulerade mål.
 - 12 procent använder den i samband med kompetensutveckling.
 - 14 procent uppger att de använder konventionen på annat sätt.
- 18 procent av kommunerna har mätbara mål för att öka tillgängligheten och delaktigheten till idrott för personer med funktionsnedsättning. Det är en svag förbättring jämfört med förra året då 16 procent hade mätbara mål.
 - 81 procent (90 procent 2014) av kommunerna menar att målen är förankrade antingen i kommunstyrelsen eller i kommunfullmäktige.
 - 62 procent av kommunerna som har mätbara mål följer upp arbetet mot målen. 11 procent har inte hunnit följa upp målen då de nyligen är antagna.
- 35 procent av de kommuner som uppger att de har styrdokument inom idrottsområdet inkluderar också strategier för ökad tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning i dessa. Det är i princip samma nivå som 2014.

Idrott – främjande åtgärder, tillgänglig fysisk miljö och verksamheter, inflytande

- 10 procent av kommunerna ställer krav på tillgänglighet och delaktighet i samtliga ordinarie bidrag vid bidragsgivning till idrottsföreningar. 19 procent gör det i enstaka ordinarie bidrag.
- 38 procent av kommunerna har delat ut medel utöver den ordinarie bidragsgivningen till idrottsföreningar för att öka tillgängligheten och

delaktigheten för personer med funktionsnedsättning under 2014. 41 procent har gjort det under perioden 2011-2013.

- 6-17 procent av kommunerna har genomfört utbildningar för att öka kompetensen kring tillgänglighet och delaktighet till idrott för personer med funktionsnedsättning under det senaste året. Under de senaste 4 åren har 17 procent genomfört detta för tjänstemän och 6 procent för politiker.
- 24 procent (26 procent 2014) av kommunerna fattar oftast beslut som berör tillgänglighet och delaktighet till idrott i samråd med funktionshindervisorganisationer. 32 procent gör det ibland vilket är en ökning med 8 procentenheter jämfört med 2014. 10 procent av kommunerna samråder inte alls med funktionshindervisorganisationer kring dessa frågor.

Idrott - resultatmått

- Många av de lokaler och anläggningar som ägs av kommunerna är enligt dem själva fysiskt tillgängliga till fullo eller i hög utsträckning. Bäst fysisk tillgänglighet uppskattar kommunerna att det har i sporthallar, badanläggningar och friidrottsanläggningar.
 - Bland de kommuner som har egna sporthallar svarar 18 procent att de till fullo är fysiskt tillgängliga och 60 procent är det i stor utsträckning.
 - Bland de kommuner som har egna badanläggningar svarar 23 procent att de till fullo är fysiskt tillgängliga och 45 procent att de är det i stor utsträckning.
 - Bland de kommuner som har egna friidrottsanläggningar svarar 20 procent att de är till fullo fysiskt tillgängliga och 48 procent att de är det i stor utsträckning.
 - Bland de kommunernas som har egna friluftsanläggningar svarar 3 procent att de är till fullo fysiskt tillgängliga och 29 procent att de är det i stor utsträckning.

Fysisk tillgänglighet

Fysisk tillgänglighet är en förutsättning för delaktighet. Kommunen har stort ansvar i att öka den fysiska tillgängligheten, både i egna verksamheter samt att genom plan- och byggprocessen säkerställa tillgängligheten vid byggnation.

Den genomsnittliga poängen för de medverkande kommunerna 2015 var 30 poäng av 66 möjliga, vilket är samma nivå som 2014. Genomsnittspoängen skiljde sig dock åt något beroende på kommuntyp. Storstäderna har ett genomsnitt på 41 poäng och

större städer på 40 poäng, medan turistkommunerna och glesbygdskommunerna har ett genomsnitt på 24-25 poäng. Störst förändring har skett hos pendlingskommunerna där poängen gått från 32 poäng 2014 till 27 poäng 2015.

Undersökningen visar även att de kommuner som har höga poäng på indikatorer som mäter den strukturella nivån har höga poäng på indikatorer som mäter process- och resultatnivåerna. Tydligt är att de kommuner som använder FN:s konvention och har mätbara mål har kommit längre i sina processer för att förbättra tillgängligheten och delaktigheten för personer med funktionsnedsättning.

Fysisk tillgänglighet – organisation/styrning, styrmedel

- 63 procent av kommunerna använder i någon form FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning i arbetet för att öka den fysiska tillgängligheten. Det är en minskning med 5 procentenheter jämfört med 2014.
 - 47 procent använder den i politiskt antagna styrdokument.
 - 19 procent använder den i förvaltningars verksamhetsplaner.
 - 18 procent använder den i formulerade mål.
 - 15 procent använder den i samband med kompetensutveckling.
 - 19 procent uppger att de använder konventionen på annat sätt.
- 42 procent (40 procent 2014) av kommuner har mätbara mål för att öka den fysiska tillgängligheten.
 - 85 procent av dessa kommuner uppger att målen är förankrade antingen i kommunstyrelsen eller i kommunfullmäktige.
 - 63 procent av dessa kommuner följer upp arbetet mot målen.
 - 16 procent av dessa kommuner har nyligen antagit målen och därmed ännu inte följt upp dem.
- 29 procent (33 procent 2014) av kommunerna har mätbara mål för att öka tillgängligheten vid busshållplatser.
- 55 procent (61 procent 2014) av kommunerna har en handlingsplan som redogör för vilka aktiviteter som kommunen ska genomföra för att öka den fysiska tillgängligheten. 59 procent (64 procent 2014) av dessa handlingsplaner är framtagna eller uppdaterade de senaste tre åren.

Fysisk tillgänglighet – främjande åtgärder, tillgänglig fysisk miljö och verksamheter, inflytande

- 46 procent av kommunerna har under 2010-2014 ställt krav på lokalers tillgänglighet vid upphandling av verksamheter. 33 procent av dessa har gjort det vid de flesta upphandlingarna och 13 procent vid enstaka upphandlingar.
- 64 procent (65 procent 2014) av kommunerna använder alltid möjligheten att yttra sig kring fysisk tillgänglighet vid tillståndsgivande för etablering av nya verksamheter. 42 procent (37 procent 2014) använder alltid den möjligheten vid användandet av allmän plats för evenemang.
- 91 procent (91 procent 2014) av kommunerna har i någon del av verksamheten rutiner för hur fysisk tillgänglighet ska beaktas i plan- och bygglovsprocesser.
 - 88 procent av kommunerna har det gällande bygglov.
 - 64 procent av kommunerna har det kring detaljplaner.
 - 65 procent av kommunerna har det kring kontrollplaner.
 - 37 procent av kommunerna har det gällande översiktsplaner.
 - 43 procent har också rutiner för hur fysisk tillgänglighet ska beaktas och redogöras för i plan- och byggprocesser gällande resecentrum.
- 52 procent av kommunerna har under de senaste 5 åren genomfört utbildning för tjänstemän inom kommunen för att öka kompetensen kring fysisk tillgänglighet. 38 procent har genomfört motsvarande utbildning bland politiker. Senaste 2 åren har 33 procent av kommunerna genomfört sådan utbildning bland tjänstemän och 20 procent bland politiker.
- 87 procent (84 procent 2014) säkerställer att sakkunnig kompetens kring fysisk tillgänglighet finns vid nybyggnationer/bygglovsprocesser. 66 procent (52 procent 2014) av dessa har det som rutin och gör det alltid.
- 64 procent (56 procent 2014) av kommunerna arbetar med fysisk tillgänglighet i sitt systematiska arbetsmiljöarbete. 31 procent av dessa gör det i alla kommunens förvaltningar och 32 procent inom vissa förvaltningar.
- 24 procent (15 procent 2014) av kommunerna fattar oftast beslut som berör fysisk tillgänglighet i samråd med funktionshindersorganisationer. 37 procent gör det ibland. 4 procent av kommunerna uppger att de inte samråder med funktionshindersorganisationer.

Fysisk tillgänglighet - resultatmått

- 86 procent av kommunerna har tillgång till hörselteknisk utrustning i de lokaler där kommunfullmäktige sammanträder.
- 53 procent uppger att samtliga rengöringsmedel som används i kommunhuset är parfymfria.
- 84 procent av kommunerna har kommunhus där samtliga trappor och nivåskillnader är kompletterade med ramp eller hiss.
- 71 procent av kommunerna har kommunhus där samtliga trappor och nivåskillnader är markerade med kontrastmarkeringar.
- 55 procent av kommunernas busshållplatser är tillgängliga enligt Trafikverkets rekommendationer.

Transport

Tillgängligheten och användbarheten i kollektivtrafik och färdtjänst är en förutsättning för delaktighet i samhället i övrigt. Det handlar om att exempelvis kunna ta sig till arbete, skola eller fritidsaktiviteter.

Den genomsnittliga poängen för de 18 medverkande myndigheterna 2015 var 25 poäng av 48 möjliga. Undersökningen visar att de myndigheter som använder FN:s konvention och har mätbara mål har kommit längre i sina processer för att öka tillgängligheten och användbarheten i transportsystemen.

Jämförelser mellan 2014 och 2015 är i flera fall svåra att göra då många enkätfrågor har justerats.

Transport – organisation/styrning, styrmedel

- 15 av 18 myndigheter använder i någon form FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning i arbetet med att öka tillgängligheten och användbarheten för personer med funktionsnedsättning i transportsystemet.
 - 11 stycken använder den i de politiskt antagna styrdokumenterna.
 - 7 stycken använder den i formulerade mål.
 - 6 stycken använder den i verksamhetsplaner.
 - 5 stycken använder den i samband med kompetensutveckling.
 - 5 stycken uppger att de använder konventionen på annat sätt.

Myndigheten för delaktighet

- 14 av 18 myndigheter har mätbara mål för att öka den fysiska tillgängligheten och användbarheten i transportsystemet.
 - Samtliga av dessa 14 myndigheter uppger att målen är förankrade hos myndighetens politiska ledning.
 - 11 stycken av dessa 14 myndigheter följer upp arbetet mot målen.
 - 2 stycken av dessa 14 myndigheter har inte påbörjat uppföljning då målen nyligen är antagna.

Transport – främjande åtgärder, tillgänglig fysisk miljö och verksamheter, inflytande

- De allra flesta kollektivtrafikmyndigheter ställer krav på tillgänglighet och användbarhet för personer med funktionsnedsättning vid upphandlingar av bussar, tåg, spårvagnar, ersättningstrafik, biljettsystem och informationssystem.
 - 11 av 17 myndigheter som ställer krav vid upphandlingar har i första hand fört en dialog med ansvarig leverantör om kraven inte uppfyllts.
 - 5 av 17 myndigheterna som ställer krav vid upphandlingar har utdelat sanktioner/viten om kraven inte uppfyllts.
- Utbildningar för att öka kompetensen om bemötande, tillgänglighet och användbarhet i transportsystemet under de senaste 3 åren har genomförts i följande utsträckning:
 - 11 av 18 av myndigheterna har genomfört sådana utbildningar för chaufförer inom kollektivtrafiken.
 - 10 av 12 har genomfört sådana utbildningar för chaufförer inom färdtjänsten.
 - 10 av 18 har genomfört sådana utbildningar för personal på kundtjänst.
 - 8 av 18 har genomfört sådana utbildningar för den politiska ledningen.
 - 5 av 18 har genomfört sådana utbildningar för personalen på resecentrum.
- 9 av de 12 kollektivtrafikmyndigheterna som ansvarar för färdtjänst följer upp hur många resor där färdtjänsten inte kommer alls. 8 av dessa 12 myndigheter följer även upp hur många bokade resor inom färdtjänsten som är försenade.

Myndigheten för delaktighet

- 6 av 18 myndigheterna fattar oftast beslut som berör tillgänglighet och användbarhet i samråd med funktionshindersorganisationer. 8 av 18 gör det ibland.

Transport - resultatmätt

- 3 procent (2,6 procent 2014) av färdtjänstresor som beställdes 2015 uppges ha varit försenade enligt kommunerna. 0, 5 procent (0,6 procent 2014) av de beställda färdtjänstresorna uppges inte ha kommit alls.
- 74 procent (85 procent 2014) av chaufförer inom kollektivtrafiken har genomgått utbildning i tillgänglighet, användbarhet och bemötande i transportsystemet för personer med funktionsnedsättning under de senaste tre åren.
- 94 procent (44 procent 2014) av chaufförerna inom färdtjänsten har genomgått utbildning i tillgänglighet och användbarhet i transportsystemet för personer med funktionsnedsättning under de senaste tre åren.